

FRA paziņojums presei
Vīnē, 2021. gada 10. jūnijā

Ceļā uz tiesībām balstītu atkopšanos no Covid-19

Covid-19 pandēmija atklāja plaisas visā sabiedrībā attiecībā uz pamattiesību uz veselību, izglītību, nodarbinātību un sociālo aizsardzību ievērošanu. FRA 2021. gada ziņojumā par pamattiesībām ir atspoguļota pandēmijas plašā ietekme uz tiesībām un ieteikts, kā vislabāk novērst pieaugošo nevienlīdzību un draudus sabiedrības kohēzijai.

"Covid-19 pārbaudīja pamattiesību aizsardzības sistēmu noregulējumu visā ES," saka FRA direktors [Michael O'Flaherty](#). "Valdībām ir jāveido ilgstošas struktūras, lai novērstu nevienlīdzību, rasismu un atstumtību. Tikai uz tiesībām balstīta pieeja ļauj valdībām veidot iekļaujošu sabiedrību."

FRA [Ziņojumā par pamattiesībām](#) ir atspoguļoti cilvēktiesību aizsardzības sasniegumi un nepilnības ES pēdējā gada laikā. Ziņojuma [īpaši koronavīrusam veltītajā nodaļā \(Coronavirus focus chapter\)](#) ir pārskatīta pandēmijas ietekme uz pamattiesībām attiecībā uz cilvēku ikdienas dzīvi, īpaši uz neaizsargātām grupām, piemēram, gados vecākiem cilvēkiem, cilvēkiem ar invaliditāti, romiem un migrantiem.

Virzoties uz priekšu, valdībām jākonsultējas ar valsts cilvēktiesību struktūrām, lai novērtētu, kā to veiktās darbības sabiedrības veselības aizsardzības ziņā ietekmē pamattiesības. Valdībām arī:

- jāstiprina izglītības, veselības aprūpes un sociālā atbalsta pakalpojumu noturība, lai apmierinātu ikviena cilvēka vajadzības;
- jāpieņem digitālie risinājumi, jāpārvar digitālā plaisa un jānovērš dezinformācija;
- jāpievērš uzmanība augsta riska grupām, piemēram, aprūpē esošiem cilvēkiem, aizturētām personām vai bezpajumtniekiem;
- jānodrošina taisnīga un vienlīdzīga piekļuve vakcīnām.

Citi 2020. gadā noteiktie svarīgie jautājumi:

- **Rasisms** – pandēmija veicināja diskrimināciju, naida noziegumus un naida runas pret minoritātēm, īpaši cilvēkiem ar imigrantu izcelsmi un romiem. Tajā pašā laikā kustība *Black Lives Matter* ("Melnādaino cilvēku dzīvības ir svarīgas") un pirmais [ES rasisma apkarošanas rīcības plāns \(EU Anti-racism action plan\)](#) mobilizēja centienus apkarot rasismu Eiropā. ES valstīm jāpastiprina centieni apkarot rasismu, izmantojot valsts rīcības plānus, sodot par naida noziegumiem, atbalstot upurus un risinot problēmas saistībā ar diskriminējošu etnisko profilēšanu policijas darbā.
- **Migrācija** – pamattiesību ievērošana uz robežām ES joprojām ir problemātiska. Migranti gāja bojā jūrā, saskārās ar vardarbību un promraidīšanu pie sauszemes robežām un pārapdzīvotību uzņemšanas centros. Saskaņā ar ierosināto ES Migrācijas un patvēruma paktu ES valstīm jāveic efektīva un neatkarīga uzraudzība, lai apkarotu tiesību pārkāpumus uz robežām. Tām jānodrošina arī atbilstošas telpas uzņemšanas centros.
- **Bērnu tiesības** – pandēmijas laikā cieta daudzi bērni, īpaši tie, kuriem ir ekonomiski vai sociāli nelabvēlīgi apstākļi. Attālinātā izglītība bija sarežģīta bez piekļuves internetam vai datoriem. Izolācijas un karantīnas laikā pieauga arī vardarbība pret bērniem. ES jāatbalsta iniciatīvas saskaņā ar jauno stratēģiju ["Eiropas Garantija bērniem" \(European Child Guarantee\)](#), kas vērsta uz pandēmijas visvairāk skartajām teritorijām un grupām. ES valstīm jānodrošina visiem bērniem vienlīdzīga piekļuve izglītībai un aizsardzība pret vardarbību.

Ziņojumā apkopotī un analizēti nozīmīgākie sasniegumi cilvēktiesību jomā ES 2020. gadā. Tas ietver [rīcības priekšlikumus](#), kas attiecas uz ES Pamattiesību hartu un tās izmantošanu dalībvalstīs; līdztiesību un nediskriminēšanu; rasismu un ar to saistīto neiecietību; romu iekļaušanu un līdztiesību; patvērumu, robežām un migrāciju; informācijas sabiedrību, privātumu un datu aizsardzību, bērna tiesībām; tiesu iestāžu pieejamību un ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanu (CRPD).

Plašākai informācijai lūdzam sazināties: media@fra.europa.eu / Tālrunis: +43 1 580 30 653